

*Володарський О.**

ГАЛУЗЕВЕ ТА РЕГІОНАЛЬНЕ РОЗМІЩЕННЯ ПІІ В КИТАЇ

Тривалий період економічної відкритості та масштабні реформи, які успішно реалізуються впродовж останніх тридцяти років у Китаї, зробили цю країну надзвичайно привабливою для іноземного інвестування, у тому числі з позицій великих транснаціональних корпорацій (ТНК). Лише за перше півріччя 2011 року обсяг надходження прямих іноземних інвестицій (ПІІ) до Китаю склав \$60,9 млрд. дол. і цей обсяг продовжує щороку зростати. Водночас, помітні зміни у світовому розподілі ПІІ внаслідок світової фінансово-економічної кризи поряд із відносною стійкістю економіки Китаю до зовнішніх шоків роблять Китай цікавим об'єктом для дослідження й актуалізують питання галузевого та регіонального розміщення ПІІ.

Проведені дослідження свідчать про те, що в останні роки намітилися зміни в складі країн і регіонів, з яких здійснюються ПІІ в економіку Китаю. У порівнянні з періодом десятирічної давнини, коли в списку ключових країн-інвесторів переважали розвинені країни, такі як США, сьогодні спостерігається значне збільшення надходження ПІІ з азійських країн. Станом на вересень 2011 року, розподіл ПІІ за регіонами надходження в Китаї був наступним: Гонконг (\$40 млрд. дол., або 65,7 %), Тайвань (\$3,97 млрд. дол., або 6,5 %), Японія (\$3,51 млрд. дол. або 5,8 %), Сінгапур (\$3,2 млрд. дол. або 5,3 %), США (\$1,68 млрд. дол. або 2,7 %), Південна Корея (\$1,27 млрд. дол. або 2,1 %), Великобританія (\$0,92 млрд. дол. або 1,4 %), Німеччина (\$0,68 млрд. дол. або 1,1 %), Франція (\$0,42 млрд. дол. або 0,6 %), Голландія (\$0,35 млрд. дол. або 0,5 %) та інші регіони (\$5,08 млрд. дол. або 8,3 %) [2, с.32-34]. На нашу думку, зміни у структурі припливу ПІІ в Китай можуть призвести до суттєвих змін у галузевій та регіональній структурі розміщення ПІІ в країні.

Галузева структура ПІІ в Китаї характеризується випереджаючим зростанням інвестування в обробну промисловість, де частка праці у вартості кінцевої продукції є особливо великою. Якщо в 2000-2006 роках у цю сферу надійшло 62,1 % ПІІ, то у 2010 року ця цифра склала 75 %. Це свідчить про переважання такого мотиву іноземного інвестування як пошук ресурсів, зокрема дешевої робочої сили. Позитивним зрушенням в галузевому аспекті ПІІ в останні роки є зростання частки техноємних виробництв, у тому числі збільшення кількості підприємств, які займаються повною переробкою сировини, та підприємств, які працюють у наукоємних і високотехнологічних галузях [1, с.1-3].

Аналіз змін у галузевому розподілі ПІІ внаслідок кризових явищ останніх років показав, що світова фінансова криза підвищила важливість китайського ринку в низці галузей, зокрема в автомобільній промисловості та секторі фінансових послуг. Сьогодні Китай фактично є найбільшим автомобільним ринком з позиції кількості проданих транспортних засобів. Інвестиції 500 найбільших ТНК в такі галузі як електроніка, телекомунікація, транспорт і зв'язок, хімічні матеріали і продукти складають 55 % від загальної суми інвестицій в Китаї [3, с.70]. У цих галузях домінуючим мотивом іноземного інвестування є мотив пошуку ринків.

* студент 4 курсу спеціальності «міжнародні економічні відносини» Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Науковий керівник: ас. Балюк Т.В.

Необхідно відзначити, що регіональне розміщення іноземних інвестицій характеризується переважною орієнтацією інвесторів на східні райони країни як найбільш економічно розвинені регіони, які здатні надати більш комфортні умови інвестування і подальшого розвитку ділової активності. За результатами оцінки інвестиційного клімату в основних містах країни, проведеної Державним статистичним управлінням Китаю, 71 % найбільш сприятливих для здійснення інвестицій міст припадає на східні регіони Китаю, 16 % - на центральні регіони, 13 % - на західні регіони. Ці дані свідчать про очевидну перевагу Східного Китаю в забезпеченні так званого м'якого інвестиційного середовища. Що стосується віддалених і економічно відсталих районів Західного Китаю, які займають 2/3 території країни, то, не дивлячись на наявність багатих запасів сировини, вони постійно випадають з поля зору іноземних інвесторів. Не призвела до помітного поліпшення ситуації і державна програма освоєння західних районів Китаю, яка передбачає істотні регіональні пільги і преференції для інвесторів, зокрема ТНК [4].

Головним фактором регіонального розміщення інвестицій в Китаї є рівень розвитку інфраструктури. Як результат - в останні роки середні темпи приросту іноземних інвестицій в провінціях і автономних районах Західного Китаю склали лише 0,3 % на рік у порівнянні з 4,5 % у Центральному і 7,9 % у Східному Китаї. Останнім часом зріс інтерес до економічно менш розвиненого Центрального Китаю: ТНК почали переміщувати в цей регіон виробничі потужності з розвинених країн та із приморських і східних районів Китаю. Цю тенденцію можна пояснити перш за все подорожчанням робочої сили і ресурсним чинником. В Ухані (провінція Хубей), приміром, зростання надходження інвестицій впродовж трьох останніх років склало не менше 30 %; в місті відкрили бізнес понад 70 корпорацій з топ-500 ТНК світу [5, с.1-35].

Отже, для подолання диспропорцій у галузевій та регіональній структурі ПІІ в Китаї необхідна активна і продумана інвестиційна стратегія держави. Китай надає преференції для іноземних інвесторів, що стимулює входження ТНК в різні сектори економіки Китаю. Водночас, на нашу думку, Китаю варто приділяти більше уваги розвитку інфраструктури по всій території країни, а не лише в окремих регіонах. Крім того, Китаю доведеться і надалі підтримувати достатньо високий рівень державної участі в стимулюванні інвестиційного процесу, особливо в таких пріоритетних для Китаю галузях як транспорт, зв'язок, енергетика, металургія, будівельні матеріали, машинобудування, хімічна промисловість, фармацевтика, медичне устаткування, захист навколишнього середовища, енергозбереження та електроніка. У довгостроковому періоді передбачається послідовне розширення сфери дії ринкових механізмів в економіці Китаю і очікується використання додаткових стимулюючих імпульсів для іноземного підприємництва.

Література

1. Analysis of the Economic Influences of the Investments in China from Transnational Corporations / Xianmin Jia – China: The College of Business Adm., April 2010, 3 p.
2. The China Analyst–September 2011/The Beijing Axis–Hong Kong:The BA,2011– 55 p.
3. TNC / UNCTAD. - New York and Geneva: United Nations, APRIL 2010, 100 p.
4. <http://www.thebeijingaxis.com>
5. World investment prospects survey 2010-2012 / UNCTAD – New York and Geneva, 2010, 35 p.